

Сьогодні
16.12.2024

Урок
№36

Дата: 19.12.2024

Клас: 6–А,Б

Предмет: Пізнаємо природу

Урок: № 36

Вчитель: Капуста В.М.

Особливості подразливості тварин і людини

Мета уроку:

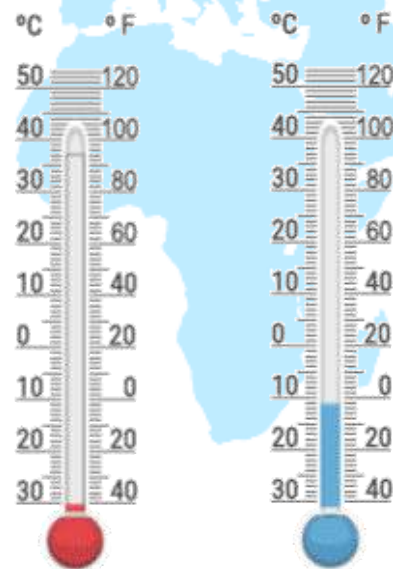
- ознайомити учнів з тим, як організми отримують інформацію про навколишнє середовище,
- вивчити, як організми адаптуються до змін у навколишньому середовищі,
- формувати знання про взаємодію між різними видами організмів та їх навколишнім середовищем,
- аналізувати на конкретних прикладах, як різні організми використовують інформацію з навколишнього середовища для свого благополуччя та виживання,
- виховувати зацікавленість до природничих наук.

Сьогодні
16.12.2024

LIVE

Програма «Як почуває себе ненька Україна?» в прямому ефірі

Привіт, друзі!
А яка зараз пора року?
Який місяць?
Яке сьогодні число?

Мої вітання!
Яким було вранці небо, коли ми
йшли до школи?
Що стосовно опадів?
Кому відома температура повітря?

Сьогодні
16.12.2024

Перевірка домашнього завдання

1. Що потрібно живим організмам для життя?
2. Як розподіляють подразники дослідники природи (на які групи)?
3. Що таке подразливість?
4. Наведи приклади подразливості рослин?

Для життя організмам потрібні не лише поживні речовини та енергія, але й інформація.

Інформація — це сукупність відомостей, які організми сприймають із навколишнього середовища, зберігають та видають у середовище.

Сприйняття інформації в живій природі відбувається завдяки **процесам подразливості**, які пояснюють багато цікавих явищ навколо нас

Подразливість — це
здатність організмів
сприймати різні впливи
середовища та реагувати на
них.

Сьогодні
16.12.2024

Приклади подразливості організмів

Сьогодні
16.12.2024

Від яскравого світла звужуються зіниці ока людини

На організм тварин та людини постійно діють різноманітні чинники навколишнього середовища.

Усі чинники навколишнього середовища називають **подразниками**, а сприймають їх в організмі рецептори.

Сьогодні
16.12.2024

Фізичні подразники

Температура

Світло

Звук

Сьогодні
16.12.2024

Хімічні подразники

Речовини

Сьогодні
16.12.2024

Механічні подразники

ТИСК

ДОТИК

Особливості подразливості тварин

- Для рухливих тварин велике значення мають **органи рівноваги**.

Наявність особливих рецепторів та органів чуття:

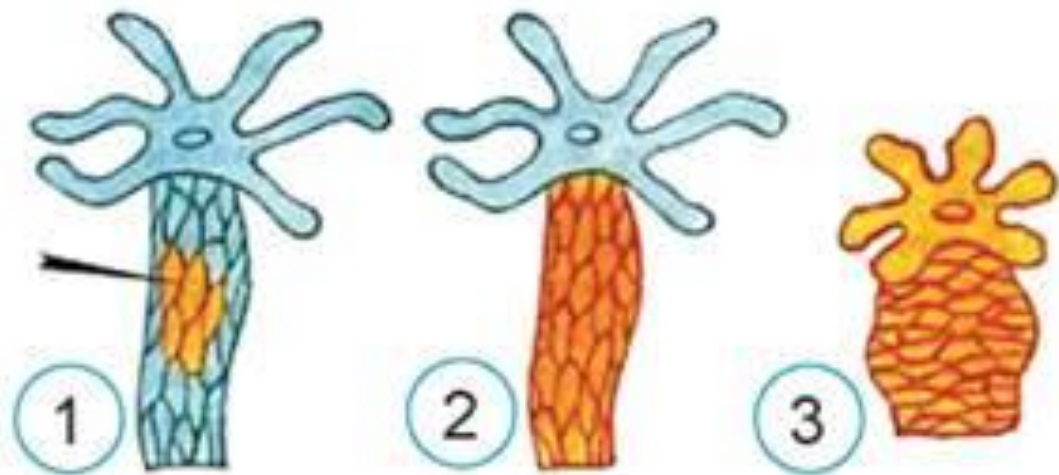
- орган сприйняття тиску води - **бічна лінія** у риб,
- органи сприйняття теплових променів – у гримучих змій,
- органи сприйняття електричних полів - електричний вугор,
- органи сприйняття відбитих звуків- кажани.

Гідра — хижа водна тварина, що водиться у прісних водоймах, річках та озерах. Гідра має трубчасте тіло завдовжки від 2 до 20 мм. Нервова система гідри складається з клітин, схожих на зірочки, які об'єднані між собою.

Особливості подразливості тварин

- Подразнення гідри від уколу голкою. Нервові клітини гідри об'єднані між собою. Кожна нервова клітина може сприймати і передавати подразнення іншим нервовим клітинам.

Сьогодні
16.12.2024

Розглянь схеми нервової системи: 1 — гідри, 2 — кільчастого черв'яка, 3 — кальмара, 4 — комахи, 5 — саламандри

В організмі тварин та людини **збудження поширюється нервовою тканиною**. Її клітини утворюють нервову систему, що передає електричні сигнали з великою швидкістю.

Більшість тварин сприймають подразнення за допомогою світлових, звукових, хімічних, механічних рецепторів у складі спеціалізованих органів чуття — органів зору, слуху, нюху, смаку й дотику.

Подразливість тварин

- **Подразливість**-це здатність організму змінюватись в разі зміни навколишнього середовища.
Це одна з основних властивостей живих організмів

Подразливість тварин

- ПОДРАЗЛИВІСТЬ**
здатність живого організму реагувати на зміни умов навколишнього середовища :
- їжак згортається клубочком, якщо до нього доторкнутися,
  - заєць тікає, побачивши наближення хижака,
  - за яскравого світла ми примружуємо очі або прикриваємо їх долонею тощо).

Усю сукупність різних реакцій організму поєднують поняттям поведінка. Таким чином, подразливість забезпечує пристосування організмів до умов середовища, регуляцію їхніх життєвих функцій та поведінку.

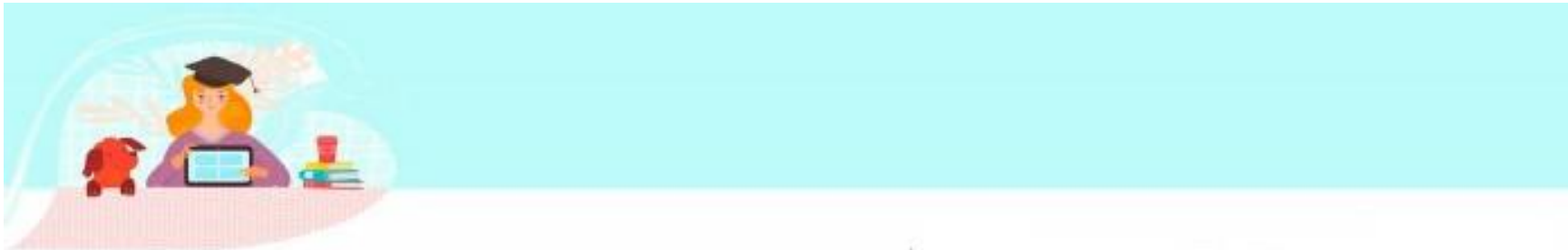

Рефлекси — це реакція
організму на подразнення
за обов'язкової участі
нервової системи.

Особливості подразливості людини

Органи чуття сприймають інформацію й передають її по нервах у головний мозок. У головному мозку є окремі ділянки, які відповідають за зір, слух, нюх, смак, дотик. Людина бачить, чує, відчуває смак, запах і дотик лише тоді, коли сигнали від органів чуття надходять у головний мозок.

Сьогодні
16.12.2024

Фізкультхвилинка

Подразливість рослин і тварин

- **РОСЛИНИ**

- Особливість подразливості рослин- відсутність органів чуття.
- Рослини сприймають:
  - -зміну освітлення,
  - -силу тяжіння,
  - - вплив хімічних речовин,
  - -вологість.

- **ТВАРИНИ**

- Сприймають подразнення за допомогою **органів чуття** (органів зору, слуху, нюху, смаку і дотику)
- та **нервової системи.**

Сьогодні
16.12.2024

Робота в підручнику

**Розгляньте прояви подразливості організмів
(мал. 117) та визначте їх значення.**

**Наведи приклади
дослідницької поведінки
твоїх домашніх
улюбленців або тварин, за
якими ти спостерігав /
спостерігала.**

Сьогодні
16.12.2024

Домашнє завдання

**Підручник § 21, ст.100 - 102 ,
опрацювати матеріал; ст.102
запитання 4 (усно), 6 (додатково).**

Зворотній зв'язок Human або ел. пошта
valentinakapusta55@gmail.com

Сьогодні
16.12.2024

Рефлексія. Вправа «Плюс – мінус – цікаво»

Що сподобалось на уроці? Що здалося цікавим та корисним?

Що не сподобалось? Що здалося важким, незрозумілим та нудним?

Про які факти дізналися на уроці? Чого б ще хотіли дізнатися?